

BANKING AND PAYMENTS AUTHORITY OF KOSOVO
AUTORITETI BANKAR DHE I PAGESAVE TE KOSOVES
BANKARSKI I PLATNI AUTORITET KOSOVA

Savetodavno pismo 2006-2 11 Maj 2006

Nesigurne i nevaljale praktike banaka

Tokom svojih ispitivanja, CBAK je primetio određene praktike koje se smatraju nesigurnim i nevaljalim. Iste su vam nadlažene ovde radi opreza. Predlažemo da Upravni Menadžeri pregledaju praktike svojih banaka da se iste ne pojave/ponove. S vremena na vreme, CBAK će ažurirati listu kad se praktike otkriju tokom aktivnosti nadzora. Ove praktike će biti kritikovane u izveštajima ispitivanja i mogu biti osnovi za dalje supervizijske akcije CBAK-a.

Neadekvatni audit/kontrola keša. CBAK je otkrio da su neki menadžeri filijala imali privatne knjige pozajmica van keša u svojim filijalama gde su netačno informisali o totalu keša u ruci u glavnoj kancelariji.

Recipročni” depoziti sa korespondentnim bankama. CBAK je primetio da su neke banke postavljale depozite u svojim korespondentnim bankama gde su korespondenti kasnije postavljali depozite ili deo njih pri Kosovskim bankama. Ovo je služilo da se prenađase depoziti i da se lažno poboljša krediti prema nivoima depozita. Ovo je takodje služilo da se prenađase tekuća sredstva na način gde bilans korespodenta nije trenutno pristupačan radi zadovoljavanja glavnih potraživanja. Dalje, ove transakcije su bile na diferencijalnom nivou koji je bio suprotan Kosovskoj banci.

Blokirani korespondentni bilans je prijavljen kao tekuće sredstvo. Kod banaka je nadjeno da su izveštavale kao slobodne bilanse celokupnu sumu računa svojih korespondentnih banaka gde je ustvari veliki deo bilansa sa korespondentom blokiran radi osiguranja garancija ili drugih kreditnih transakcija. Ovo je služilo za prenađlašavanje stvarnih sredstava pristupačnih radi zadovoljavanja opštih potraživanja.

Transfer fondova za klijente bez položnica u računu ulaza. Instance su bile nedefinisane gde bi banka trebala da transferiše fondove na račun klijenta, ali da ne naplaćuje sa klijentovog računa ukoliko je bilo nedovoljnih fondova. Umesto toga, nikakve položnice računa ulaza neće biti uradjene, ili će deficit biti prenet na obustavljeni račun. Ove transakcije su podcenile pozajmice od banaka

Plaćanje starih pozajmica sa novim/restruktuiranim pozajmicama bez ikakve promene u faktorima kredita radi podrške nove pozajmice/restruktuiranje. Obično su nova izlaganja uradjena radi izbegavanja ili korekcije grešaka i uklanjanje izloženosti od klasifikacije i zahteva provizije. Ove transakcije su rezultirale u pogrešnom izlaganju kvaliteta sredstava, provizionih potreba i zarada.

Prepoznavanje prihoda od interesa restruktuiranih pogrešnih pozajmica. Gore napomenuta restruktuiranja novih pozajmica često je kapitalizovana pogrešnim interesom na novom glavnom računu. Ove transakcije su prenađglasile prihod od interesa i na kraju kapital.

Inverzija provizija na bazama restruktuiranja bez ikakve promene u faktorima kredita radi jemstva inverzije. Ove transakcije su pokušale da prenatraguju prihode preko preuzimanja provizije.

Poklanjanje avansa radnog kapitala/linija uz prispeće od 18 meseci do 3 godine. CBAK smatra da ti avansi nisu linije radnog kapitala. Mnoge linije su jasno povučene od polaska i ostale su na punoj sumi do datuma prispeća linija. Nikakva dokumentacija podrške ne dokazuje specifičnu potvrdu radnog kapitala ili neke analize preokreta u radnim sredstvima po kojima se privremena isplata avansa pod linijom može očekivati ili zahtevati. CBAK smatra takve linije kao izraze kredita i trebaju biti strukturirani shodno tome. Ovo utiče na lošu administraciju kredita.

Ponekad, pozajmljivačima su date simultano dve ili tri linije radnog kapitala, ili su im dozvoljene trajna i česta prekoračenja. Često, nikakva formalna analiza ili odobrenje nije predviđeno za prekoračenja. Ovo utiče loše na administraciju kredita, neadekvatne analize potreba klijenata i nedostatak kontrole kredita.

Neadekvatna/nepostojeća analiza protoka keša pozajmljivača što je iziskivalo često preraspoređivanje. Ovo takodje utiče loše na administraciju kredita i nedostatak razumevanja za poslove pozajmljivača.

Neadekvatna dokumentacija korišćenja procedura pozajmica. Priznanice, pre- i posle-avansa nisu tražene, su bile u suprotnosti sa biznisom pozajmljivača ili su bile lažne. Isplata pozajmica je često bila direktno na klijentom račun depozita uz kasnije povlačenje keša od strane klijenta; nikakav transfer procedura nije urađen za prodavača klijenta. Transakcije su učinile da banka nema kontrole nad korišćenjem kredita ili validnosti pravilnog korišćenja procedura. Nema nikakvog traga auditu. Ove transakcije su takodje otvorile mogućnost izloženosti banke za pranje novca

Nedostatak adekvatnih finansijskih informacija po kojima se kredit bazira. Banke konstantno nisu pribavljale značajne/oslonjive finansijske informacije o pozajmljivaču ili nisu verifikovale sastav informacija finansijske izjave. CBAK je primetio da je većina finansijskih informacija siromašnog kvaliteta i neanalizirana. U nekim slučajevima, autentičnost finansijskih izjava se smatrala sumnjivom.

2

Pozajmice protiv kolaterala radije nego protiv mogućnosti pozajmnika za otplatom. Takva prakтика povećava kreditni rizik primetno. Ovo je više otežano činjenicom da nekoliko banaka nije uspelo da verifikuje postojanje, uslov i vrednost kolaterala i/ili nije uspela za potpiše jamstveni sporazum.

Slabi unutrašnji pregled kredita i process klasifikacije. CBAK je uvideo da nekoliko banaka klasifikuju izloženost striktno po bazama statusa grešaka, radije nego po ocenjivanju sveukupnog stanja kredita i pozajmljivača. Takva metodologija je jasno nedovoljna za ranu i tačnu identifikaciju potencijalnih problema kredita i provizionih potreba.

Pozajmice unutrašnjim osobama po pojmovima povlastica. Često, povlastice su imale oblik produženog perioda mirovanja, niže rate, produženo prispeće ili nemogućnost nametanja zahteva otplata. Neki krediti nisu trebali biti odobreni za "dužinu-ruke" pozajmljivače istih kreditnih vrednosti.

Pozajmljivanje kandidatima radi obmanjivanja legalnih limita (često za osobe iz unutrašnjosti). Ova prakтика se čini nadmoćnom. Kompanije su bile kreirane samo za svrhu prikupljanja kreditnih fondova, koji su na kraju bili transferisani drugoj strani (često direktoru ili akcionaru ili njihovom povezanom biznisu). U nekim slučajevima, pozajmice legitimno nepovezanom biznisu, ali onda transferovani deo fondova osobi iz unutrašnjosti.

U drugim slučajevima, CBAK je često nailazio na ne ekonomski odnos između strana koje su podržavale transfere.

Nepoštovanje supervizornih naredba/sporazuma. Naime, namerno ignorisanje ili obustavljanje zahteva nametnutih od CBAK je nadjeno tokom poseta ili preko off-site monitoringa.

